

Promotor
prof. dr hab. inż. Józef Korbicz
członek korespondent PAN

LAUDACJA
poświęcona
Panu prof. dr. hab. inż. Janowi Węglarzowi
członkowi rzeczywistemu PAN

*Magnificencjo Rektorze, Wysoki Senacie,
Wysoka Rado Wydziału Elektrotechniki, Informatyki
i Telekomunikacji, Czcigodny Doktorze Honorowy,
Szanowne Panie i Panowie*

Mam ogromny zaszczyt i wyróżnienie pełnienia funkcji promotora w dzisiejszej uroczystości nadania godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Zielonogórskiego jednemu z najwybitniejszych polskich uczonych, naszemu Przyjacielowi Janowi Węglarzowi, członkowi rzeczywistemu Polskiej Akademii Nauk i pracownikowi Politechniki Poznańskiej. Wręczany dziś doktorat honorowy dla Profesora Jana Węglarza jest kolejnym po nadanych już przez Politechnikę Szczecińską, Akademię Górniczo-Hutniczą, Politechnikę Częstochowską, Politechnikę Poznańską, Politechnikę Gdańską oraz Uniwersytet Śląski w Katowicach.

Profesor Węglarz urodził się w 1947 r. w Poznaniu. Jego ojciec, Józef Węglarz, był profesorem Politechniki Poznańskiej, specjalistą z zakresu maszyn elektrycznych. Tu ukończył z wyróżnieniem I Liceum Ogólnokształcące, a następnie podjął równoległe studia na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza (matematyka) i na Politechnice Poznańskiej (Wydział Elektryczny, specjalność automatyka i metrologia elektryczna). Magisterium z matematyki na słynnym seminarium prof. Władysława Orlicza uzyskał w 1969 r., a stopień zawodowy magistra inżyniera w 1971 r. – obydwoma z wyróżnieniem.

Ten okres w Jego życiu można scharakteryzować następująco:
Mimo tradycji rodzinnych – ojciec pracował na Wydziale Elektrycznym na Politechnice Poznańskiej – Jan Węglarz nie marzył o studiach technicznych. W liceum ciekawiła go matematyka. Ale polonistka namawiała go na filologię, bo pisał dobre – tak twierdziła – wiersze. Polonistykę odrzucił, bo bał się, że będzie za bardzo upolityczniona. Od matematyki odciągał go ojciec – To sucha teoria, idź na politechnikę – przekonywał. Wybrał automatykę, ale równolegle studiował matematykę.

Podjął pracę jako asystent-stażysta w ówczesnym Instytucie Automatyki Politechniki Poznańskiej, ale ponad rok wcześniej, szukając promotora politechnicznej pracy dyplomowej, trafił do Wrocławia, do cieszącego się szerokim rozgłosem, wówczas jeszcze docenta, Zdzisława Bubnickiego. Okazało się, że był to kontakt bardzo owocny. Pod kierunkiem prof. Bubnickiego wykonał nie tylko pracę dyplomową, ale także (wyróżniony nagrodą ministra) doktorat. Nawiązana współpraca trwała na różnych płaszczyznach aż do śmierci prof. Bubnickiego w 2006 r.

Habilitował się z nauk technicznych (automatyka) w 1977 r., tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1983 r., a zwyczajnego w 1988 r. W 1991 r. został wybrany na członka korespondenta, a w 1998 r. został – najmłodszym wówczas i aż do dzisiaj – członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Dzisiaj jest członkiem wielu towarzystw naukowych w kraju i zagranicą, w tym członkiem-założycielem Polskiego Towarzystwa Informatycznego, członkiem *American Mathematical Society* oraz *Operations Research Society of America*.

Profesor Węglarz pełnił i pełni wiele ważnych funkcji pochodzących z wyboru w instytucjach decyzyjnych nauki, m.in. jest członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych, prezesem Oddziału PAN w Poznaniu oraz członkiem Prezydium PAN. W 2007 r. został wybrany na przewodniczącego Komitetu Informatyki PAN. Wprowadził Polskę do EURO (Stowarzyszenie Europejskich Towarzystw Badań Operacyjnych) (1982 r.) oraz do IFORS, czyli Międzynarodowej Federacji Towarzystw

Badań Operacyjnych (1990 r.). Jest przedstawicielem Polski we władzach obu tych federacji, a w latach 1997-1998 pełnił, jako pierwszy z krajów Europy Środkowowschodniej, funkcję prezydenta EURO. Jest redaktorem naczelnym kwartalnika „Foundations of Computing and Decision Sciences” oraz członkiem komitetów redakcyjnych wielu czasopism krajowych i zagranicznych.

Od momentu powstania Instytutu Informatyki (1990 r.) Politechniki Poznańskiej jest jego dyrektorem, pełniąc równocześnie funkcję pełnomocnika dyrektora Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN ds. Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego, którego był współtwórcą w 1993 r. Centrum to jest nie tylko operatorem miejskiej sieci komputerowej PozMAN, ale także operatorem krajowej, szerokopasmowej sieci naukowej PIONIER, odpowiadającej za łączność całego polskiego środowiska naukowego z Internetem światowym. Rozwój infrastruktury informatycznej nauki w Polsce i jej związków z infrastrukturą światową jest ważnym obszarem aktywności Profesora Węglarza. Jako członek Zespołu Opiniodawczo-Doradczego ds. Infrastruktury Informatycznej KBN od początku jego powstania poświęcał i poświęca tej problematyce wiele czasu i energii. W 2008 r., w czasie obchodów 15-lecia Poznańskiego Centrum Superkomputerowo-Sieciowego i 5-lecia sieci PIONIER, najwybitniejsi przedstawiciele światowego środowiska informatycznego z zakresu sieci nowych generacji, gridów i superobliczeń podkreślali w swoich referatach najwyższy poziom polskiej infrastruktury informatycznej dla nauki i prowadzonych z jej wykorzystaniem prac badawczych i wdrożeń.

Walkę o dostęp do Internetu Profesor Węglarz traktuje niemalże jak misję – stwierdził w jednym z wywiadów: „My nigdy nie będziemy mieć super sprzętu, ale Internet otwiera nam drogę do korzystania z najnowocześniejszej aparatury oddalonej nawet o tysiące kilometrów, a także umożliwia korzystanie z wyników badań innych naukowców. Dzięki temu polska nauka ma większe szanse w światowym wyścigu”.

Tematyka badawcza Profesora Jana Węglarza sytuuje się na styku badań operacyjnych i nauk decyzyjnych oraz informatyki. Jego problematyka obejmuje w szczególności szeregowanie zadań i rozdział zasobów, przy czym przez zadania rozumie się ogólnie pojmowane czynności, a przez zasoby dowolne środki (np. ludzie, maszyny, materiały, pieniądze), o które współubiegają się zadania, jakie w danej chwili mają być realizowane. Problem polega więc na takim sterowaniu przydziałem zasobów pomiędzy zadania, by pewien zbiór zadań został wykonany jak najefektywniej z punktu widzenia danego kryterium czy zbioru kryteriów. Jest to tematyka o bardzo wielu zastosowaniach praktycznych, istotnych zarówno z technicznego, jak i ekonomicznego punktu widzenia. W zakresie tej problematyki Profesor wraz z zespołem uzyskał wiele oryginalnych wyników naukowych szeroko cytowanych i rozwijanych w kraju i na świecie. Dotyczy to przede wszystkim sformułowania nowych problemów szeregowania zadań, uwzględniających zarówno różnorodne typy zadań (równoległe, wieloprocessorowe), nowe kryteria szeregowania (długość uszeregowania, średni czas przepływu i maksymalne opóźnienie), a także różne kategorie zasobów, np. dyskretno-ciągłe.

Pan Profesor Jan Węglarz jest uczonym o uznanym międzynarodowym autorytecie. Posiada bardzo bogaty dorobek naukowy zawierający 16 monografii, wydanych m.in. przez takie prestiżowe światowe wydawnictwa, jak *Baltzer*, *Elsevier*, *Kluwer* i *Springer* oraz ponad 200 artykułów opublikowanych m.in. w takich czasopismach rangi światowej, jak: „ACM Transactions on Mathematical Software”, „Computer Networks”, „Discrete Applied Mathematics”, „European Journal of Operational Research”, „IEEE Transactions on Computers” oraz w czołowych czasopismach polskich. W ostatnich latach Profesor zainicjował pionierskie badania w zakresie wielokryterialnych problemów zarządzania zasobami w tzw. *systemach gridowych* i współredagował dla wydawnictwa Kluwer pierwszą w literaturze światowej monografię poświęconą zarządzaniu zasobami w tych systemach. W szczególności ważna jest, jak pisze w swojej recenzji prof. Adam Janiak

z Politechniki Wrocławskiej, „monografia pt. *Scheduling under Resource Constraints. Deterministic Models* (Balzer, 1986), która była nie tylko pierwszą pozycją monograficzną z zakresu szeregowania z ograniczeniami zasobowymi w literaturze światowej, ale w ogóle pierwszą książką polskich autorów z zakresu badań operacyjnych, opublikowaną w światowym wydawnictwie. Cykl monografii niejako spina najnowsza pt. *Handbook on Scheduling: From Theory to Applications* (Springer, 2007), już uznana przez fachowców za wydarzenie wydawnicze”.

Profesor Jan Węglarz jest twórcą znanej w świecie szkoły naukowej w zakresie teorii szeregowania zadań i rozdziału zasobów. Dziewięciu spośród jego dwudziestu doktorantów uzyskało habilitację, a sześciu – tytuł profesora. Dwóch z nich (prof. Jacek Błażewicz i prof. Roman Słowiński) należą do światowej czołówki w swoich specjalnościach i są członkami korespondentami PAN. Są to osiągnięcia bez precedensu w zakresie rozwoju kadry w dyscyplinie informatyka i nie tylko.

Profesor utrzymuje współpracę naukową z ponad 100 ośrodkami na świecie i był często zapraszany z wykładami do wielu krajów m.in. USA, Japonii i prawie wszystkich krajów europejskich. Jest laureatem licznych prestiżowych nagród naukowych krajowych i zagranicznych, w tym Nagrody Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (tzw. polski Nobel) w roku 2000 za prace w zakresie dyskretno-ciągłych problemów szeregowania zadań, Złotego Medalu *University of Missouri-Columbia*, a przede wszystkim Złotego Medalu Europejskiej Federacji Towarzystw Badań Operacyjnych EURO (1991). Ten ostatni jest najwyższym wyróżnieniem naukowym z zakresu badań operacyjnych w Europie, jak dotychczas jedynym przyznanym zespołowi (prof. Węglarz otrzymał je wraz z prof. J. Błażewiczem i prof. R. Słowińskim) z krajów Europy Środkowowschodniej.

Profesor Marek Kubale z Politechniki Gdańskiej w swojej recenzji stwierdza: „Jest rzeczą oczywistą, że bogata działalność naukowa, dydaktyczna i organizatorska prof. Jana Węglarza przyczynia się w pierwszym rzędzie do budowania renomy Jego macierzystej uczelni. W Politechnice Poznańskiej

stworzył od podstaw szkołę naukową o randze światowej i zorganizował czołowy w kraju i liczący się w świecie, zarówno od strony naukowej, jak i dydaktycznej, Instytut Informatyki, którego prawie cała kadra to wychowankowie Mistrza lub Jego uczniów. Liczne prestiżowe nagrody naukowe dla pracowników, absolwentów i studentów tego Instytutu, od lat rozślawiają Politechnikę Poznańską w kraju i za granicą”.

Jestem przekonany, że w tym krótkim wystąpieniu nie udało mi się przekazać wszystkich osiągnięć i zalet Profesora o tak szerokiej aktywności naukowej oraz organizacyjnej na rzecz rozwoju nauki, a w szczególności informatyki i infrastruktury sieciowej. Mam jednak głęboką nadzieję, że podane informacje przybliżyły Jego osiągnięcia, a także rolę jaką, odgrywał i odgrywa w rozwoju nauki w kraju, w Europie i na świecie.

5 czerwca 2009 r.